

J. Kessels UT Magazine

*Onderzoeksresultaten van een klein onderzoek onder
oud-studenten van Joseph Kessels op de Universiteit Twente*

Colofon

‘J.Kessels UT Magazine’ is een kado voor Joseph Kessels ter gelegenheid van zijn afscheid aan de Universiteit Twente op 04 oktober 2017.

Gemaakt door Suzanne Verdonshot
Vormgeving door Hanneke Queens
Cartoons door Esther Mosselman

De studenten die meededen aan het klein onderzoek zijn:
Willemien
Vanessa Ambrosius-Brilstra
Lisette Arbeider-Vogels
Wiljo Florijn
Mark Graner
Femke Haalboom-Jansink
Tim Hirschler
Kirste den Hollander
Frank Hulsbos
Tijp de Jong
Stefan van Langevelde
Hanke Leeuw
Willianne Loos
Monique van Maasdam
Randy Möwes
Maaïke Otten
Wieke Schoemaker
Esther Smeitz-Cohen
Elizabeth Verhoeff
Saskia op de Weegh
Pieterjan van Wijngaarden

Beste Joseph,

Jij kwam in 2000 naar de Universiteit Twente en werd benoemd als hoogleraar Human Resource Development. Wij waren toen student. Jij zag ons niet als studenten maar als jonge collega's in het vak. Zo ging je ook met ons om.

We kregen interessante opdrachten in plaats van alleen maar ‘hoorcollege’. We hebben samen met jou een bijzondere studiereis kunnen maken. We reisden naar Amerika en deden zelf onderzoek bij allerlei organisaties. Je nodigde een groepje studenten uit om onderzoek te doen naar Duaal Wetenschappelijk Onderwijs en ondersteunde hen bij hun onderzoeksreis naar Denemarken. Je startte een onderzoeksprogramma om kennisproductiviteit in een internationale context te onderzoeken. De buitenlandse masterstudenten konden zo hun afstudeeronderzoek op een aantrekkelijke manier vormgeven. Kortom, we maakten van alles mee.

Ik heb een klein onderzoek gedaan onder oud-studenten en ze gevraagd wat hen van deze tijd is bijgebleven. Dat blijkt heel veel te zijn. In dit magazine staan alle onderzoeksbevindingen op een rij. Zo kun je zelf zien hoeveel indruk je hebt gemaakt. En hoe blij we zijn dat jij als leermeester in ons leven bent gekomen.

Namens de oud-TO-studenten die meededen in het onderzoek,

Suzanne Verdonshot

Deelnemers aan het onderzoek

Via een methode van snowball sampling nodigden we deelnemers voor het onderzoek uit. In totaal namen 21 oud-studenten en promovendi deel aan het onderzoek. Hoewel het allemaal ‘studenten’ en ‘promovendi’ van Joseph zijn geweest, duiden zij de rol van Joseph niet steevast aan met die van docent. Een van de deelnemers zegt “Joseph is geen docent, hij is een kritische collega die altijd bereid is om mee te denken en je uit te dagen.”

Deelnemers in het onderzoek verwijzen naar hem als:

- Docent
- Promotor
- Meebouwer
- Steun en motivator voor de studiereiscommissie Vespucci
- Samen mee gepubliceerd
- Als collega’s samengewerkt
- Scriptiebegeleider
- Begeleider van de WDWO-onderzoeksgroep
- We verzorgden samen een vak

Op wat voor manier had je met Joseph Kessels op de UT te maken?

Joseph was mijn docent

19

Joseph was mijn promotor

2

Een moment dat je bijblijft...

“Wat is een moment of een inzicht uit het contact met Joseph dat je het meest bijgebleven is?”
En: “Wat maakt net dit moment of dit inzicht betekenisvol voor jou?”.

Eénentwintig deelnemers in het onderzoek dachten hierover na en verwoordden hun herinneringen. Het zijn stuk voor stuk rijke beschrijvingen. De verbondenheid met het vakgebied is een punt dat veel van de oud-studenten noemen. De praktijkkennis die Joseph inbrengt in combinatie met de achtergrond in theorie, is heel aansprekend. Het leidt vaak tot inzichten die nog altijd doorwerken in de werkpraktijk van de oud-studenten. Zoals het niet meteen denken in een training maar het zoeken naar andere manieren (dichtbij het werk of in het werk) om het leren te stimuleren. En zoals het gebruiken van onderzoek als een interventie in plaats van enkel een manier om kennis te vergaren. Naast deze inhoudelijke bijdrage komen er vier punten telkens terug. Hierna komen ze aan bod als kenmerken van de momenten die ons bijblijven.

Practice what you preach

Als er iets is dat Joseph zijn werkwijze lijkt te kenmerken is het wel: zijn waar je in gelooft. Oftewel, practice what you preach. De verhalen hieronder gaan hierover.

” Ik heb veel geleerd over de kracht van waarderend en relationeel professioneel handelen van Joseph. Vanuit een tamelijk doelgerichte en kritische persoonlijkheid, had ik er in eerste instantie ook twijfels bij. Door onze samenwerking en de toon van zijn mails, kwam de boodschap en kern van deze werkwijze zeer helder binnen. Ik ben daar in de loop der jaren erg door veranderd.

” Joseph gedraagt zich altijd consistent aan hoe hij denkt. Dat is zo krachtig! Ik denk dan aan de ronde tafel in zijn werkkamer op de UT. Maar ook hoe hij ons hielp om zelf regie te nemen op de studiereis en later de reis die wij maakten naar Denemarken.

” Het was bij een vak in de HRD-master waarbij we allemaal een leertheorie mochten kiezen en in een groepje uitwerken tot een workshop voor de andere studenten. Dit was de theorie in de praktijk. We gingen onze nieuwsgierigheid achterna en een thema verdiepen en ook nog eens delen met anderen, waardoor we de principes ook weer in de 'uitvoering' konden toepassen en het geleerde ook weer praktisch mochten maken. Practice what you preach op-en-top.

” Wat ik heel erg bewonder is dat Joseph ontzettend consistent is in wat hij zegt en hoe hij zich opstelt naar anderen. Ons gedeelde interessegebied is bijvoorbeeld gespreid leiderschap. Ik ken weinig mensen die dat niet alleen heel goed theoretisch snappen, maar de principes daarvan ook in ieder contact in de praktijk brengen.

” Ik leerde niet alleen hoe krachtig de denkbeelden van Joseph zijn, maar ook hoe krachtig het is om 'consistent te leven'.

” Joseph Kessels won in 2000 de prijs voor beste docent. Hij stelde de geldprijs aan ons ter beschikking, omdat hij pas nieuws was op de UT. De eer ging volgens Joseph dus om zijn visie, niet om zijn handelen. daarom stelde hij de prijs aan ons ter beschikking om binnen die visie onderzoek te doen naar Duaal Wetenschappelijk Onderwijs. Daardoor konden we een onvergetelijke reis maken naar Denemarken, met als resultaat een mooie publicatie. Dit was typisch een Joseph actie: vrijgevig, simulerend, gul, inspirerend en waarderend.

” Ik kan mij het eerste contact met Joseph goed herinneren. Als student had ik een 'klassieke' kijk op hoogleraren. Statige mensen bij wie je moet bewijzen dat je iets in te brengen hebt. Zo ging ik mijn eerste gesprek met Joseph in. Vanaf de handdruk ging het anders. Joseph noemde mij 'collega', sprak van 'samen' en vroeg mij nadrukkelijk wat mijn interesses zijn en hoe hij daar aansluiting bij kan vinden. Het verraste mij, wat zich onder andere uitte in dat ik hem benaderde met de woorden 'u' en 'jij' door elkaar. Voor mij werkte het uiteindelijk bevrijdend, met veel energie en ideeën ging ik het gesprek uit. En het bleek de start van een nog steeds lopende fijne samenwerking. Dat komt voor mij mede door de benadering die Joseph toen koos en altijd toepast.

“iets met bekertjes en stenen”

Wat diverse keren terugkomt is “iets met bekertjes” en “iets met stenen”. Het blijft onduidelijk wat precies bedoeld wordt maar het lijkt erop dat het leidde tot een duidelijk inzicht bij de oud-studenten.

” Zijn uitleg waarom een training niet per se zo zinvol kan zijn omdat je het geleerde in een andere werkcontext toepast. Hij legde dit op een mooie beeldende manier uit met bekertjes, waarin hij in het ene bekertje iets stopte en daarmee uitlegde dat je wat je in een training leer niet per se kunt toepassen in de andere situatie (andere bekertje dat leeg is).

” Een van de eerste colleges waarin hij een experiment deed met grote en kleine stenen in potten.

Intrinsiek inzicht

Het contact met Joseph lijkt bij te dragen aan intrinsieke inzichten. Niet een inzicht dat je cognitief snapt omdat je het hebt gelezen en begrepen. Maar een dieper soort bewustwording. Omdat je het zelf ervaren hebt. Of omdat je het inzicht intern beleeft. Deze verhalen gaan daar over.

” Ik was werk van HRD-theorie studenten aan het nakijken en ik ging naar Joseph voor hulp. Hij deelde dat hij zag dat ik boos was op de studenten, wat het lastig maakte om goede feedback te geven. Toen ik me bewust was van m'n boosheid/frustratie kon ik weer open naar het werk van de studenten kijken en hen feedback geven wat hen mogelijk een stap verder kon helpen.

” Mijn eerste inzicht kwam na een eerste interview dat ik met hem had over allerlei abstracte bedrijfskunde termen. Hij vertelde zo helder en duidelijk hoe 'organisaties niet meer dan muren zijn en dat het verschil uiteindelijk gemaakt wordt door mensen die er met passie en energie willen werken'. Zo simpel, maar nog steeds mijn kompas in mijn dagelijks werk

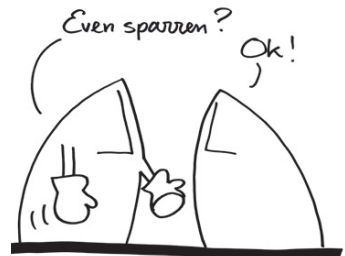
” Bij de studiereis kwam ik door Joseph tot het besef dat het leren in een veilige omgeving, niet op een eindtoets gericht, maar puur vanuit intrinsieke belangstelling, zoals we deden in de VS, oneindig leuk en stimulerend en zelfs een beetje verslavend is.

” Mijn allereerste interview met 'een consultant' over het thema weerstand bij advisering. Het gehele interview stoelde op het 'feit' dat alle consultants weerstand moeten overkomen in hun werk, de interviewleidraad lag na de eerste minuut verkreukeld in de hoek van de kamer, daarna volgde het meest intrigerende interview dat ik ooit heb gehouden.

” Het maakte alle vage concepten over leren van professionals ineens heel concreet, duidelijk en helder. Het begon voor mij enorm te leven.

Persoonlijke aandacht en je gezien voelen

In meerdere verhalen komt naar voren hoe vaak oud-studenten zich gezien voelden door Joseph en hoeveel dat betekent. Het kan gaan om gezien worden in je talenten. Het kan ook gaan om gezien worden in dat je je flink beroerd voelt of niet op je plek. Toen Joseph zijn inaugurele rede uitsprak vernoemde hij de studenten in het dankwoord. Ook dat is hiervan een voorbeeld.

” Joseph ziet mensen. Hij ziet ze echt. Hij zag mij ook. Hij zag mijn kwaliteiten, maar hij zag bijvoorbeeld ook hoe het met mij ging, de ochtend op studiereis in Amerika dat ik hondsberoerd was en we bij Nick van Dam zouden gaan videoconferenzen met onze familie en vrienden in Nederland en waar ik ZO graag bij wilde zijn. Met een Finimal van Joseph heb ik het gered :) Ook vond ik het bijzonder op mijn afstuderen van Joseph een prachtig fotoalbum 'New York vanuit de hemel' te mogen ontvangen met een persoonlijke kaart waarin hij schreef mij en mijn werk te bewonderen. Ik - net afgestudeerd - krijg zo'n bericht van DE Joseph Kessels. Zo voelde dat toen :-)

” Toen ik als jonge onzekere student rondzweefde bij K&S sprak Joseph me in de bus aan en vroeg hoe het ging. Daarna heeft hij me echt geholpen om mijn plek te vinden, binnen K&S en in het vakgebied. Dat maakte wel verschil toen.

” Deze persoonlijke gebaren van Joseph droegen bij aan mijn geloof in mijzelf.

Mijn collega's van de Universiteit Leiden ben ik dank verschuldigd voor de leerschool die zij mij de afgelopen zes jaren hebben geboden. Mijn Leidse leerstoel was de eerste in Nederland op het gebied van opleiden en leren in arbeidsorganisaties, en als relatieve buitenstaander heb ik er met de klappen van de zweep in het academische bedrijf kennis kunnen maken. In het bijzonder wil ik jullie gelukwensen met de verjaardag van de universiteit, die jullie vandaag voor de 426ste keer vieren.

Hooggeleerde Van Gent, beste Bas,
Je was mijn docent aan de Universiteit van Amsterdam, curator van de LUF leerstoel, en bovenal collega proximus, zoals men dat in Leiden placht te zeggen. In het bijzonder delen wij de passie voor muziek; en daar maakt mijn overstap naar Twente gelukkig geen einde aan.

Dames en heren Studenten,
Voor onze samenwerking was geen lange aanlooperperiode nodig. We hebben een vliegende start gemaakt met de voorbereiding van de Vespucci studiereis naar de Verenigde Staten, waar we de toekomst van opleiden en leren in een kenniseconomie gaan verkennen. Een mooier voorbeeld van kennisproductieve zelfsturing kan een coach niet wensen. In de ontwikkeling van de nieuwe HRD vakken, de HRD Major en het HRD Masters programma heb ik al met velen van jullie kunnen optrekken. Ik verheug me op het komende lustrum van de studievereniging TObias, waarin het thema *Leren en Werken* centraal zal staan. Het heeft mij diep geraakt dat jullie mij zo snel na mijn aantreden de Universitaire Onderwijsprijs 2000 hebben toegekend. Ik besef echter ook dat dit bijzondere eerbetoon een zware hypotheek legt op mijn toekomst.

Typerend voor Joseph Kessels

We vroegen de deelnemers aan het onderzoek in één zin uit te leggen wat Joseph typeert. Vier punten komen duidelijk naar voren. Hieronder staan ze - telkens met één of enkele illustratieve uitspraken.

” Een soort professor Dumbledore van Harry Potter. Zeer wijs met veel aandacht voor zijn studenten / omgeving. Rustig, weloverwogen, welbespraakt, toegenegen, passievol en een rolmodel en voorbeeld qua “practice what you preach”.

” Hij weet je in een korte mail, een gesprek, in de les in woord en daad blij, gewaardeerd en trots te maken. Dat is een eigenschap die weinig mensen bezitten!

” Inspirator die de essentie van leren vanuit je hart in de praktijk brengt.

” Zijn persoonlijke aanpak is typerend. Zo gaat hij bij het eerste college van een nieuw vak alle studenten een hand geven om kennis te maken. Het maakt niet uit of het 10 studenten betreft of 50 studenten. Hij is geïnteresseerd in iedereen.”

TIPS voor de Universiteit Twente

En passant komen in het onderzoek ook enkele aanbevelingen naar voren waar de UT haar voordeel mee kan doen. Het gaat met name om manieren om de invloed van Joseph te laten doorwerken ook al is hij nu zelf geen docent meer aan de UT.

Probeer de studenten te stimuleren op onderzoek uit te gaan

” Joseph heeft zoveel goede en leuke mensen geïnspireerd ook op onderzoek te gaan, dat zij ermee doorgaan is misschien wel het mooiste.

” Als studenten en docenten maar blijven leren MET elkaar, door gezamenlijk gave en inspirerende studiereizen te organiseren over een boeiend onderwijskundig thema en met echte vraagstukken uit het bedrijfsleven, dan komt het vast goed ;-)

Gebruik de filmpjes van Joseph Kessels in colleges

” Tegenwoordig bieden de social media volop gelegenheid om kennis te maken met Joseph. Zo bouwt hij momenteel een flink repertoire van YouTube films.

” Ik hoop dat Joseph zijn gedachtegoed op de UT levend blijft, bijvoorbeeld door filmpjes van hem in de lessen.

Joseph Kessels over Gespreid Leiderschap en Leercultuur

Wat is gespreid leiderschap, hoe verhoudt het zich tot positioneel leiderschap, en wat zijn de consequenties van deze leiderschapvisies voor de leercultuur van een organisatie? Joseph Kessels brengt het thema tot leven met zijn experimentele miniatuurorganisaties. Bekijk de film via: <https://www.youtube.com/watch?v=WQEwEAzoSoc&feature=youtu.be>

” Ik vind het zo gaaf dat Joseph nu nog verbinding zoekt met jonge mensen om bijvoorbeeld filmpjes over leiderschap te maken met lego blokjes, maar ook altijd nieuwsgierig is en blijft naar nieuwe ideeën van studenten en professionals.

Meer lezen?

Onderzoekspaper te presenteren op de conferentie op 04 oktober 2017

Stimuleren van adaptieve en kennisproductieve bekwaamheden bij studenten tijdens de universitaire opleiding.

Dr. S.G.M. Verdonschot

Kessels & Smit, The Learning Company; Te gast bij Universiteit Twente
sverdonschot@kessels-smit.com

Organisaties hechten steeds meer waarde aan de creativiteit en onconventionele werkwijze van kenniswerkers. Lang bestond de aanname dat deze bekwaamheden bij kenniswerkers moesten worden afgeleerd omdat het hen ongeschikt zou maken om mee te draaien in de dagelijkse realiteit van organisaties. Nieuw onderzoek laat een ander beeld zien. Organisaties zouden er baat bij hebben deze kenniswerkers en hun ogenschijnlijk tegendraadse manier van doen te koesteren. Het blijkt echter in de dagelijkse praktijk lastig voor organisaties om hun kenniswerkers te stimuleren de eigen autonomie niet zonder meer in te ruilen voor het keurslijf van de organisatie. Dit paper gaat na in hoeverre het mogelijk is de kenniswerker tijdens de universitaire opleiding bagage mee te geven die hen helpt enerzijds mee te draaien in de economie (adaptieve vaardigheden) en anderzijds te innoveren door de status quo in twijfel te trekken (kennisproductieve vaardigheden). Het onderzoek vond plaats onder de studenten en promovendi van een bepaalde hoogleraar aan de Universiteit Twente. Deze docent zou erin slagen de studenten zowel adaptieve als kennisproductieve bekwaamheden aan te reiken. Het interessante van dit geval is dat de docent zeer consequent goede resultaten lijkt te boeken hoewel er geen sprake lijkt te zijn van een formeel curriculum. Het onderhavige onderzoek probeert hier de vinger achter te krijgen. Er deden 21 deelnemers aan het onderzoek mee. Zij vulden een vragenlijst in met enkele open- en enkele meerkeuze-items. De resultaten laten zien dat een enkele docent het verschil kan maken. De vaardigheden die de kenniswerkers met behulp van deze docent konden ontwikkelen in hun studententijd, blijken grote impact te hebben voor hun persoonlijke leven en voor de manier waarop zij hun rol vormgeven binnen organisaties.

Trefwoorden: Kenniswerk; tegendraadse manier van doen; autonomie; kennisproductieve en adaptieve bekwaamheden

Lees het volledige onderzoekspaper.

Bestel nu met zeer
aantrekkelijke emeritaatskorting!

Dank voor alles. Je bent een dierbare leermeester waar ik zeer warme herinneringen aan heb. *Hanke Leun*

Het ga je goed Joseph!
Elizabeth Verhoeff

Dank voor de geweldige lessen en jouw inspirerende zelf Joseph! *Wilianne Loos*

Ik wil Joseph bedanken voor zijn tomeloze inzet, geduld en krachtige en overtuigende visie op het opleiden van echte HRD professionals!
Tim Hirschler

Joseph, wat een bijdrage heb jij aan het vak gegeven en wat een warm mens ben je gebleven!
Wiljo Florijn

"De vraag is nog steeds, waar leer je het meest? The answer is blowing in the wind..."
Femke Haalboom-Jansink

Joseph heel hartelijk dank voor alles wat ik van je mocht leren. De kans om naar Denemarken te gaan, de studiereis naar de VS! Het was een heeeeerlijke tijd! Bedankt en alles goeds!
Veel groetjes van
Lisette Arbeider-Vogels

Aan: Joseph Kessels
Van: Jouw studenten

